49ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1468 Գ. ՊՈԼԻՍ ՈՒՐԲԱԹ 7/20 ԱՊՐԻԼ 1906 26 ՍԷՊԷՐ 1324 – 7 ՆԻՍԱՆ 1322

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grande Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՍԵՓԻՆ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՍՍԷՐԵԱՆ
ԱՐԵՒ ԱՌԱՒՕՏԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՕՒԱԾԻՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
33, Գալաթիոյ Բարձրահարկ, 33

Խմբագրութիւնն ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
اره‌سی بوی وسیاسی غزه‌تدر
صاحب امتیازی : اوهانس قریم
اداره‌خانه‌سی باب‌عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Գալոյ համար	80 գր.	50 գր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՏԱՐԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մեկ անգամի համար, տողը 5 գրուշ
Մեկ անգամէ աւելի ծանուցման համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՏԱՏԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

«Ձեր Սրբազնութեան շնորհիւ, յայտարարեց Վարչութեան Ատենապետ Վահ. Եւսեփեան էֆէնտին, Պարիզաբնակ զանգական ընդունելութեան օրը, «Ձեր Սրբազնութեան շնորհիւ տարուն տարի կ'ունենայ Հայ ժողովուրդն բարեպաշտական և եկեղեցական ազգին, որուն օրինակը մանաւանդ տեսնուեցաւ այս տարի, այս սուրբ օրերուն, երբ եկեղեցիները լեցուած էին խուռն բազմութեամբ հաւատացեալներու»։

Ս. Պարիզը, աւելի ներքսայեաց, բնականաբար պիտի յայտարարէր թէ «Հայ ժողովուրդը ի բնէ աւանդաբար եկեղեցասէր է»։

Բայց տարակոյս չկայ թէ եկեղեցասիրութեան ապացոյցները չեն որ կը պակսին, և Ս. Պարիզը, օ՛րքան ալ իր մասնաւոր բաժինը լուզեց որ հնչեսի առ խնդրութեան, որ Բրիստոսի պաշտօնէին ամենամեծ առաքինութիւններէն մին է, սակայն ամենուն առ հասարակ յայտնի է թէ Ն. Սրբազնութիւն օ՛րքան խզմտաբէն և մեքենաբար իսկ կ'ըմբռնէ իր եկեղեցականի պաշտօնը։ Պարիզեան աթոռին վրայ այնքան պերճախօս ելուհեպտոն դուն ուրեք նստած էր. հասարներով գիրք կարելի է կազմել ա՛յն խօսքերէն զոր Ն. Սրբազնութիւնը արտասանեց եկեղեցիներու և Պարիզաբնակներուն մէջ իր առանմեայ պաշտօնավարութեան միջոցին։ Ն. Սրբազնութիւն օ՛ր եկեղեցին որ գիմէ, խուռն բազմութիւն հաւատացեալներու կը դիմէ հոն մարի ընելու քարոզը, և ամենայն ա՛յն շրջանին մէջ երբ սովորաբար չտեր կը բացակային եկեղեցիէն, Ս. Պարիզը ժամանակ կը գտնէ իր հանգստաւէտութիւնը զոհելով Կ. Պոլսոյ զանազան արուարձանները պատուելու իր ներկայութեամբ և եկեղեցիները լեցնելու իր պերճախօսութեան ալիքներով։ Քանի մը տարիէ ի վեր Ն. Սրբազնութիւն Մեծ Պահոց տաբիէ կը քարոզէ Կ. Պոլսոյ գլխաւոր եկեղեցիներուն մէջ։

Ուրեմն կը տեսնուի որ Եւսեփեան էֆէնտի բացարձակապէս իր իրաւունքին մէջ էր, երբ յայտարարեց թէ «Ձեր Սրբազնութեան շնորհիւ տարուն տարի կ'ունենայ հայ ժողովուրդն բարեպաշտական և եկեղեցասէր ազգին, որուն օրինակը մանաւանդ տեսնուեցաւ այս տարի, այս սուրբ օրերուն, երբ եկեղեցիները լեցուած էին խուռն բազմութեամբ հաւատացեալներու»։ Ինչպէս նաև Ն. Սրբազնութիւն բացարձակ ճշմարտութիւնն էր որ խօսեցաւ թէ Հայ ժողովուրդը ի բնէ աւանդաբար եկեղեցասէր է, և Ն. Սրբազնութիւնը կրնար աւելցնել թէ ներկայ եկեղեցասիրութիւնը եթէ չատ իսկ ունի ձեւակերպութիւն, հին եկեղեցասիրութիւնը աւելի հոգեւոր, աւելի բնազդական, աւելի գործնական, աւելի քրիստոնէավայել էր։ Ինչպէս իրաւունք ունէր թերթ մը երբ դիտել կուտար թէ Ղալաթիոյ եռաձայնին պատճառաւ միայն Աւագ Հինգշաբթի ցերեկուան ժամերգութեան թափուր էին շատ եկեղեցիներ, Սուռաձայնին նորութիւնը Ղալաթիա փութադրած ըլլալով հաւատացեալներու ասուար խումբ մը։

Եւսեփեան էֆէնտի, Պարիզաբնակի դահլիճին մէջ ի՛նչ իրաւացի խօսք որ ըսաւ, ըսա՛ւ նաև Սրբազանը մեր մէջ, ուր յայտարարեց թէ «ուրախ է որ Երուսաղէմի վանքին հաշուական գործերուն համար իր յայտարարութիւնները ուղղակի հաւանութեան կ'արժանանան ամենուն կողմէ, և չատ գոհ է որ ամենուն համոզման թարգմանը ըլլալու պատիւը ունեցաւ նոյն օրը։»

Վարչութեան Ատենապետին այս երիս յայտարարութիւնները նշանակալից էին, մանաւանդ անո՛վ որ, ինչպէս ինքը ըսաւ, կարծես ամենուն օրէն կը խօսէր։ Եւ արդէն ծանօթ է Եւսեփեան էֆ.ի ճարտարութիւնը՝ բոլոր խօսուածները և գրուածները ճշգրտօրէն բանաձեւելու։ Վարչութեան Ատենապետը Պարիզաբնակի ո՛ր ժողովներուն մէջ ալ որ գտնուած է, լոին պերճախօս մը եղած է, ունկնդրող մը բոլոր խորհրդակցութեանց, զոր ապա ի պաշտօնէ կը խնացնէ միակ բանաձեւի մէջ, որ իրեն մէջ կը պարունակէ խորհրդածեալ առարկին բոլոր եղերը՝ յարակից մանրամասնութիւններէն զատ, որպէսզի մանրամասնութիւնները կրնան առաւել կամ նուազ չատանուած, խեղաթիւրուած ըլլալ և վնասել բուն իրին, որուն շուրջ պիտի տրուի որոշումը։

Բայց կը թուի թէ Վարչութեան Ատենապետին այս յառաջխօս յայտարութենէն անման է Պարիզաբնակի Դատաստանական Խորհուրդին Դեր. Նախագահը։

Պարիզաբնակի զանգական շնորհաւորութեան օրը մէկը, որ թերեւս ուրիշ չէր ունեցած տարբեր ժամանակ մը Փոխանորդ Սրբազանին հայեցքը իմանալու ամենալուծման խնդրոյ մը վրայ, խնամարհար փութեց մօտենալ Ն. Գերապատուութեան, որ չմերժեց մէկ վայրկեանի տեսակցութիւն մը։ Խնդրակուն իր առաջարկութիւնը ըրաւ, և Սրբազանը ասաւ ա՛ն պիտի բացատրութիւններ, որոնցմէ ապահովապէս ալ ինչ պիտի հանկար նոյն իսկ Վահ. Եւսեփեան էֆ. և պիտի չկրնար բանձեւ մը յօրինել Փոխանորդ Սրբազանին յայտարարութիւններէն։ Խնդրարկուն ներկայեց, տեսնելով մանաւանդ Խորհուրդին Դերը։

Պարիզաբնակի զանգական շնորհաւորութեան օրը մէկը, որ թերեւս ուրիշ չէր ունեցած տարբեր ժամանակ մը Փոխանորդ Սրբազանին հայեցքը իմանալու ամենալուծման խնդրոյ մը վրայ, խնամարհար փութեց մօտենալ Ն. Գերապատուութեան, որ չմերժեց մէկ վայրկեանի տեսակցութիւն մը։ Խնդրարկուն իր առաջարկութիւնը ըրաւ, և Սրբազանը ասաւ ա՛ն պիտի բացատրութիւններ, որոնցմէ ապահովապէս ալ ինչ պիտի հանկար նոյն իսկ Վահ. Եւսեփեան էֆ. և պիտի չկրնար բանձեւ մը յօրինել Փոխանորդ Սրբազանին յայտարարութիւններէն։ Խնդրարկուն ներկայեց, տեսնելով մանաւանդ Խորհուրդին Դերը։ Նախագահ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՆԱԽԱԳԱՀ ՐՈՒԶՎԷԼԹ. — Երեսփոխանական մաղվին յենքին յարակից նոր պաշտօնարանի մը հիմնաքարը զետեղելու առթիւ, Նախագահ Ռուզվէլթ զեղեցիկ բանախօսութիւն մը արտասանեց, որով նախ և առաջ ցաւ յայտնեց Ամերիկեան հանրային մարդոց և հասատութեանց դէմ եղած սանձարձակ քննադատութեան վրայ, զոր կ'ընեն երբեմն ամերիկացի խմբագիրներ և հրապարակագիրներ։ Հանդէսներու և լրագիրներու մէջ գրողներուն թիւը չափէն աւելի կը յաճախայ, բաւ, և առանձ Ամերիկայի մէջ չորս կողմերնին կ'ելնան քննադատելու համար գէշ բաներ գտնելու և ենթադրելու, բայց եթէ ազէկ բաներ հանդիպին, զանց կ'ընեն զայն։ Քննադատութիւն մը այն ատեն միայն օգտակար կ'ըլլայ, եթէ հաւատարիմ և ճշմարիտ ըլլայ։ Վատաճառականներուն և անանուանդներուն զեղծումները հրապարակագրէ ընելով, ասաւ բաներ ալ կը խաղնեն մէջը, ըսաւ նախագահը, և յարեց. — «Սատիսսը բնաւ նշանակեց մը իսկ լաւագոյն չէ գոյեն, և եթէ իր տարիքնը զրպարտութեան ձեւը առնէ, շատ գաղրէ աւելի գէշ է անիկա։ Շատ կարող մարդիկ անիրաւ քննադատութենէ վախնալով, Ամերիկայի մէջ հանրային պաշտօններէ կը խուսափին։ Կան հրապարակագիրներ և խմբագիրներ, որոնք դրամ չորթելու համար ուրիշին նկարագիրը կ'անարգեն, ասիկա բարոյական աղէտ մըն է։ Լրագրի, հանդէսի կամ գրքի մէջ ապօրինի յարձակումները հիւանդագին և յոռի հանրային զգաւորում մը կը ստեղծեն, և միւնոյն ժամանակ կը վիրաւորեն կարող մարդոց դիրզգաստութիւնը։ Օրինակ մը տալու համար ըսեմ ձեզի թէ ծանր դժուարութիւններու կը պատահինք Բանամայի Զանդը փրել տալու յարմարագոյն ճանչը զանելու համար, որպէսզի հեռաքննութենէ կը վախնան, և չեն ուզեր իրենց նիստերը և կարողութիւնը խնդրոյ առարկայ ընել։»

Նախագահ Ռուզվէլթ յետոյ խօսեցաւ խոշոր հարստութիւններու վրայ տուրք դնելու խնդրոյն մասին, ա՛նպէս ենթադրել տալով չատերու թէ նախագահին դիրաւորութիւնն է եկամտի վրայ տուրք հռոմատել։ Ահա Նախագահ Ռուզվէլթի բուն խօսքերը այս մասին.—

«Հարկ է լուրջ ուշադրութեան առնել Ամերիկայի մէջ ահագին հարստութիւններ դիզելուն հետ կապակցութիւն ունեցող խնդիրները, ինչպէս նաև այդ հարստութիւններուն հաւաքարար կամ անմասնաբար գործածութեան խնդիրը։ Պարտաւոր ենք մանրակրկիտ կերպով տարբերութիւն դնել լաւ չահուած հարստութիւններուն միջև, որոնցմէ չարաչահութեամբ և զեղծումներով վաստակուած հարստութիւններուն և պարկեշտութեան օրէնքին սահմաններուն մէջ ձեռք բերուած հարստութիւններուն միջև։ Ապօրինի միջոցներով իր հարստութիւնը կազմող մարդը մարդասիրական և բարեգործական ձեռնարկութեանց համար ի՛նչ և ա՛յնպէս նուէրներ ալ որ ընէ, սակայն փոխարինած չլլար իր զեղծումները, և չի կրնար օրէնքին սահմանած պատասխանատուութենէն ազատիլ։ Անձնական համոզումս ա՛յն է թէ պէտք է պատրաստենք օրինագիծ մը որ յատկապատակական տուրք մը դնէ որոշ սահմանէ մը անդին անցնող բոլոր հարստութեանց վրայ, որոնք կա՛մ ի կենդանութեան և կամ յետ մահուան կը տրուին ուն էն անհատի մը, ա՛նպիսի տուրք մը որ հարստութեան աչքը իր ունեցողին մէկ մասը միայն կարենայ փոխանցել ուն էն անհատի։ Այս տուրքին նպատակը սա՛ պիտի ըլլայ որ այդ հարստութիւնները ժառանգութեամբ կամ փոխանցմամբ կալ չարուին կանոնաւոր և առաջ սահմաններէն դուրս։»

Այս բանախօսութիւնը արտասանուած պահուն, Նախագահին ճիշդ դիմացը նստած էին Մերգուսականները, ա՛նպէս որ կը թուար թէ Ռուզվէլթ գրեթէ մի միայն անոնց պաշտպանութեան համար կը խօսէր, երբ խմբագիրներուն և հրապարակագիրներուն քննադատութեանց դէմ ծանօթ յայտարարութիւնները կ'ընէր։

ՆՈՐ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ՖՕՐՄՈԶԱՑԻ ՄԷՋ.—Մարտ 17ի երկրաշարժէն աւելի սասին էր անցեալ չարաթ որ հարաւային Ֆորմոզայի մէջ պատահած նոր երկրաշարժը։ Ամէնէն աւելի ՀԱՍԱՍՈՂ դարձեալ Բաձի քաղաքն էր. վերջին երկրաշարժէն կանգուն մնացած բոլոր տունները աւերակ դարձան։ Բաձիէն վերջ ամէնէն աւելի ՀԱՍԱՍԵՑԱՒ Տօքօ։ Մինչեւ հիմա (կ'ըսէ կիրակիի հեռագիրը) 109 դիակներ հանուեցան, և 29 հոգի համրուած են իբրեւ վիրաւոր. բայց կը վախցուի որ աղէտքը չատ աւելի մեծ է, որովհետեւ ուրիշ քաղաքներ և գիւղեր ալ սասիճանաբար ՀԱՍԱՍԱԾ են հեղաբլուրներու և քարափներու փլուզումէն, որ բոլորովին այլափոխած է այն կողմերուն երեսագրութիւնը։ Մինչեւ հիմա 116 չէնքերու փլուզումը կը ծանուցուի, և տրամադիր տեղեկութիւններ տեղի կ'ունենան Բաձիի և Տաքոյի չրջակայքը։

Այս երկրորդ աղէտքը անագին չափով աւելցուցած է վերջին երկրաշարժին պատճառած դժբախտութիւնը, երբ 1228 հոգի մեռան, 2329 վիրաւորուեցան, և 5556 տուներ ամբողջովին և 3383 մասամբ կործանեցան։

ԱՐԿԱԾՈՎ ՊԱՑԹՈՒՄ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԱՐՏԱՆԱՒԻ ՄԸ ՄԷՋ. — Ալանամայի ամերիկեան նաւաքաժին հրամատար ծովակալ Իվընս Բուպոյէն կը հեռագրէ թէ ուրբաթ օր թնդանօթաձգութեան փորձերէ վերջ արկածով պայթում մը պատահեցաւ Քիրուսրժ զրահաւորին մէջ։ Ութը հոգի մեռան և 14 հոգի ծանրապէս վիրաւորուեցան։ Կ'ըսուի թէ անհոգութեան արդիւնք է, և պաշտօնական քննութիւն կը կատարուի։

Ալանամայի ամերիկեան նաւատորմիղը այս ձմեռ բաւական արկածներ անցուց։ Ցնվ. 7ին, ինչպէս կը լսուի, Նիւ Եորքէն մեկնած պատուն քանի մը մարտանաւեր իրարու զարնուեցան։ Երկուքը ընդմիջեցան, և մէկն ալ ա՛նքան վնասուեցաւ որ չկրցաւ ճամբան շարունակել։

Ճիշդ երիւ տարի առաջ նոյն օրն էր որ արկածով պայթում մը պատահեցաւ Միսուրի զրահաւորին մէջ, դարձեալ թնդանօթի փորձարկութեան միջոցին, և 29 հոգի մեռան։

Ծ. ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ. — Թօքիոյի մէջ զանազան մեկնութիւններու առիթ տուած է սա՛ լուրը թէ Ռուսիա ծրագիր մը կը պատրաստէ երկաթուղի մը չինելու Թալէնահ և Թօմսքի միջև կեդրոնէ։ Առաջ Ծ. Արեւելքի հետ միացնելու համար։ Զինուորական և ճարտարական գիտակից են այս կասկածութեան։ Զինական Թուրքստանի իշխանը Թօքիօ ժամանեց, Ճարտարի զինուորական կազմակերպութիւնը ուսումնասիրելու և իր երկրին մէջ բանակ մը կազմակերպելու համար։ Կը յայտարարէ թէ իր երկիրը 300,000 բնակիչ ունի։ Իշխանը կը յարէ թէ Ռուսիոյ նպատակն է Մօնկոլեան իւրացնել, եթէ արագ և արդիւնաւոր միջոցներ ձեռք չառնուին։

Իշխանը զարմանք հը յայտնէ որ այս խնդիրները խորհրդակցութեանցնիւթ չեղան Բարթսմութի Հաշտութեան ժողովին մէջ։

Միւս կողմէ Թօքիօ հասած լուրերուն նայելով, Ռուսական բանակը լրջօրէն չի պարպեր Մանչուրիան։

ԵՐԲԵԱԿ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — Հռովմէն հեռագրելը կը հեռագրեն Տէյլի Թելեկրաֆի. — Ամբողջ Իտալիոյ մէջ խորհրդակցութեան մեծ նիւթ եղած է սա՛ իրողութիւնը թէ Գերմանիա որ Բալապրիայի երկրաշարժին ժամանակ հմտակրութեան և առատ նուիրատուութեան սիրաշեղ արտայայտութիւններ ըրաւ, հիմա լուռ կը մնայ։

Գերման կայսր կողմէ Կոլոխովսքի կոմսին ուղղուած հեռագիրն ալ անուղղակի պատասխան մը կը նկատուի Իտալիոյ ուղղուած։

Գերմանիոյ դէմ պայքարը բացորոշ է Իտալիոյ մէջ։ Լրագիրները կը պահանջեն որ նոր զինակցութիւն կնքէ Իտալիա, քանի որ յայտնի է թէ իր ներկայ զինակցութիւնը վերջանալու վրայ է։

Թրիպոլեա թերթը մեկնելով գերման թերթերուն այն յօդուածները՝ որոնք անհամակիր անտարբերութիւններ կ'ընեն Վեսուվի բարեբաղդութիւն, կ'ըսէ.—

Գերմանիա միաքը դրեր է հասկցնել Իտալիոյ թէ Վեսուվի բարեբաղդութիւնը ցուցակցութիւն չյայտնելուն պատճառն է պատժել մեզ Ալժեզիրասի մէջ մեր բռնած ընթացքին համար։ Կը հասկնայինք այս լեզուն, եթէ Իտալիա խոշոր հանդէսներու մէջ գոնէր և Գերմանիա անտարբեր գտնուէր ուրախիր ըլլալու մեզի։ բայց չենք հասկնար թէ ինչ ըսել է որ մեծ ազէաքի մը առթիւ այսքան տիրա ցոյց տալ։ Բայց Իտալիա ինչ յանցանք ունի երբ Ֆրանսա Ռուսիոյ զինակիցը եղաւ, և Մեծին Բրիտանիոյ բարեկամը։ Մինչ մենք բացինք անդունդը Գերմանիոյ և Մեծին Բրիտանիոյ միջև։ Պերլինի մէջ ըսին թէ Ալժեզիրասի մէջ բան մը չի կրնար ըլլալ առանց Գերմանիոյ թոյլատուութեան, մենք ինչ յանցանք ունինք երբ առանց Գերմանիոյ թոյլատուութեան ամէն բան եղաւ հոն, մենք ինչ յանցանք ունինք երբ Տէրութիւնները որոշեցին թէ գերմանական թոյլատուութիւնը անհրաժեշտ չէր, կամ երբ Ռուսիա, հակառակ ռուսեւճարանական պատերազմին մէջ գերմանիոյ բարեացակամութեան, չուզեց լքանել իր զինակիցը։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ ՌԱԶՄԱՓՈՐՁԵՐԸ.— Վիլհէլմ կայսր հրամայեց որ այս տարուան ռազմափորձերը այնպէս մը կատարուին իբրեւ թէ իրական պատերազմի մը համար եղած ըլլային։ Հետեւարար բոլոր տարիներէն աւելի դժուար պիտի ըլլան գերման բանակին այս տարուան ռազմափորձերը։

ՎԵՍՈՒՎԻ ՀՐԱԲՈՒԽԻՆ ԱՐԴԻՒՆԸ.— Վեսուվի բարձրութիւնը 830 սանչափ իջած է, իսկ հրաբերանին չրջագիծը 750էն մինչեւ 1,500 սանչափ աւելցած է։

Մ. ՌՈՒՎԻԷ.— Նախորդ վարչապետը, որուն տեղանաւորական հանճարը և մտքի կորովը առ հասարակ ծանօթ են, Սօսիէթէ ժէնէռալ մեծ Պանքային Տիօրէն պիտի անուանուի։ Իր կարողութիւնը և ճարտարութիւնը և մեծ ազդեցութիւնը յոյժ օգտակար պիտի ըլլան այդ պանքային, որ չատ մօտէն առնչութիւն ունի Պանք որ Բառնրի հետ։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆԵՐԸ.— Զատկէն վերջ երկու ամիս, Մայիս և Յունիս ամիսներուն, Անգլիոյ զանազան կողմերը գումարումներ կ'ըլլան անգլիական ժողովուրդին մէջ կրօնական ու բարեսիրական զգացումները վառպահելու համար։ Ամէնէն հմարաւոր եկեղեցականները և բարոյախօսները կը հրաւիրուին բանախօսութիւններ ընելու կրօնական և բարոյական նիւթերու վրայ։ Անգլիոյ մէջ միշտ հարկ կը զգան կրօնական և մարդասիրական ոգին ամրապնդել և ասոր համար կը ստին ա՛նպիսի ջանքեր, որոնք յատուկ են առեւտրական գործառնութեանց ոգին ընդհանրապէս ընելու ժողովուրդին մէջ։

«ԿԻՐԱԿԻԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ».— Անգլիական երօնական հանդէսի մը մէջ Վերապատուելի Բայս զուարճալի ոճով մը կը պատկերացնէ ընդհանուր արատնչ մը՝ զոր խնամով ախտաղբնած է.—

«Կիրակիի հիւանդութիւնը եկեղեցի գացողներուն յատուկ հիւանդութիւն մըն է։ Ամէն կիրակի յանկարծ կը յարձակի այս հիւանդութիւնը, չարաթ գիշեր բնաւ ախտանիշ չի նշմարուիր, ենթական լաւ կը քնանայ, տխրժամով նախաճաշ կ'ընէ, բայց եկեղեցի ժամանակը գալուն պէս հիւանդութիւնը կը սկսի, և կը շարունակէ մինչեւ որ առաւօտեան պաշտամունքը ուարտի։ Ցեռայ ենթական կ'աղէկնայ և տխրժամով կէս օրուան ճաշը կ'ընէ։ Կէս օրէ վերջ ա՛լ աւելի առողջ կը զգայ ինքզինքը, և պտոյտ մը կ'ընէ տիկնիկ խօսելով։ Բայց երեկոյեան եկեղեցիին ժամանակը գալուն պէս նորէն կը սկսի հիւանդանալ և ուտելը կը մնայ։ Գիշերը լաւ կը քնանայ, Բշ. առաւ կազդուրուած կանուխ կ'արթննայ, և գործի կ'երթայ, և հիւանդութենէն ոչ մէկ ախտանիշ չի մնար մինչեւ յաջորդ կիրակին»։

ՀԱՒԱՏՔԻ ՊԱԿԱՍՈՒԹԻՒՆԸ. — Տէյլի Թելեկրաֆի իր կրօնական բեմ բաժնին մէջ հետեւեալը կը գրէ.— Եկեղեցիին մէջ հաւաքի մէն մի պակասութիւն պատճառ կ'ըլլայ տեսակ մը ազանդ առաջ բերելու, քանի որ մարդս առանց կրօնքի չի կրնար ապրիլ։ Բուն ճշմարտութիւնը կը մոռցուի, և հազարաւոր մարդիկ կ'ապաստանին տարօրինակ հաստատութիւններու, որոնց մէջ գլխաւոր տեղը կը բռնէ ոգեկարգութիւնը կամ ոգեպաշտութիւնը, որ մասնաւորապէս սնած է ծաղկի հիւսիսային Անգլիոյ մաքրակրօն չրջաններուն մէջ, ո՛չ թէ միայն իրեւ հաւաք, այլ նաև իբրեւ կազմակերպեալ անջատ մարմին մը իր մասնաւոր։

ԱՌԱՆՑ ԳԻԼԱՐԿԻ ՀԱՐՄՆԻԲԻ ԵՐԹԱՎ.— Սբգիֆօլքի (Անգլիա) հարմնաւորները առանց գլխարկի հարանքի երթալու սովորութիւնը երթալով կ'ընդունուի հանրացնեն իրենց մէջ։ Բաղդատական պատուելի մը կը գրէ թէ այս սովորութեան համամիտ չէ, և յոյս կը յայտնէ թէ հարմնաւոր օրիորդները և տիկինները այսուհետեւ պիտի չիլեն այս պարագան, որպէսզի պատուելիին համամիտ չըլլալը, և կ'աւելցնէ թէ առանց գլխարկի եկող հարմնաւորներուն այս անպատեհութեան առաջքը առնելու համար, Ժողովարանին մէջ մասնաւոր գլխարկներ պիտի պահուին առանց գլուխը անցընելու համար, երբ բաց ըլլան։

ՏԻՆԱՂԵԼԻ ԹԻՒՐԻՄԱՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Թէեւ թիւրիմացութիւն բառը թաւնդ կը հանէ ասոր անոր ջիղերը, բայց պատահածը Անգլիոյ մէկ անչան գիւղին մէջ է։

Ամուսնական արարողութեան մը ժամանակ, երբ պատուելին բառ օրինի արտասանեց to have and to hold բառերը,— որոնցմէ խօսքը երկան ուղղելով յայտարարեց թէ այս ազգիկը քանդ է և պիտի պահեմ զայն,— յանկարծ «Ո՛չ», աղաղակեց մարդը, «այդքան ծեր չէ», (she is not too old) «37 տարեկան է միայն»։ Աւելորդ է ըսել թէ պատուելին համար դիւրին գործ չէր ծիծաղը զսպելը։

«ՆԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՏԱՃԱՐԸ».— Ինչպէս յայտնի է, Մր. Քարնէկի Լ-ը Հէյի մէջ «Խաղաղութեան Տաճար» մը պիտի կանգնէ ի յիշատակ Լա Հէյի Խաղաղութեան Առաջին Դեսպանախօսութեանցի։ 130է աւելի ճարտարապետական յատակագիծներ ներկայացուած են, որոնք Մայիսի սկիզբը պիտի ցուցադրուին։ Քննիչներու յատուկ մարմին մը պիտի որոշէ վերջնական յատակագիծը։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱԶԳԻՆ ԵՂԱԾ ՆԼԻԼԸ.— Ինչպէս ծանուցինք Ֆիօրէնցայի մէջ մեռնող անգլիացի Մր. Սթիպբրիի իր զէնքերու և զինանշաններու հաւաքածոն նուիրած է անգլիական ազգին։ Այս հաւաքածոն Ֆիօրենցայի տեսնելու արժանի գլխաւոր թատրոններէն մին է։ Վիլլա Սթիպբրի կամարակապ մէկ ահագին սրահին մէջ զետեղուած է Մանթեսկի բլուրին վրայ, Ֆիօրենցայէն քիչ մը հեռի դէպի հիւսիս, Վիլլային պարտէզին կից է Ֆապրիքոթթի Վիլլան, ուր ձմեռ մը անցուց հանգուցեալ Վիքթորիա թագուհին, և Մր. Սթիպբրի իր պարտէզն ալ Ն. Վեհափառութեան արամադրութեան տակ դրած էր։ Հիանալի է Ֆիօրենցայի և իր չրջակայքին տեսարանը Սթիպբրիի այս ամարանոցէն։ Մր. Սթիպբրի իր երակներուն մէջ իտալական արիւն ունէր իր մօր միջոցաւ։ Իր քայրը ամուսնացած է կոմս Բանտոլֆիոնիի, որ Ֆիօրենցայի ամենահին և ամէնէն ազնուական ընտանիքներէն մէկն է, որուն կը վերաբերի Բանտոլֆիոնի գեղեցիկ Ապարանքը Վիա Սան Կոլլէյի մէջ գեղարուեստական գանձերով լեցուն։ Մր. Սթիպբրի ամենամեծ հարուստ մարդ մը էր, և չատ մեկուսացած կեանք մը վարելով հանդերձ իր խլութեան պատճառաւ, գեղարուեստական գանձերու խանդավառ հաւաքիչ մը մնաց։

ՔՐՈՆԻԿ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը երէկ Մայր եկեղեցւոյ Ս. Խաչ առաջարին մէջ ընդունեց Մայրաքաղաքիս Ազգ. վարժարաններու երկու ուսանողներէն ներկայացուցիչներ, թիւով մօտ 150 որոնք իրենց տեսուչներուն և ուսուցիչներուն առաջնորդութեամբ եկած էին Զատիկ չնորհաւորելու Ն. Սրբազնութեան։ Ս. Պատարիագ Հոր չարտը կը գտնուին վարդապետներ, ինչպէս նաև Տեսուչ՝ Բարթող Թելեան, Արիս Ֆէտեան, Մկրտիչ Մելիքեան, Պետրոս Կարապետեան, Ռ. Ե. Պերպերեան, Գրիգոր Մարգարեան, Հայկ Յովսեփեան, Մելքոն Գալէնտէր, Գէորգ Սիմքէչեան, Գառնիկ Բարսեղեան, Մանասէ Սալթանեան, Պօղոս Պէզազեան, Գալֆայեան Որբանոցէն Բայր Մարիամ Քէօսէեան, ինչպէս նաև բազմաթիւ ուսուցիչներ, և երկսեռ բազմութիւն մը։

Հանդէսը բացուեցաւ Համբարձիք քաղաքերդով զոր ներկաները սենկնդրեցին յաջնդայս։

Նախ խօսք առաւ ուսուցչապետ Ռէթէոս էֆ. Պէրպէրեան և գեղեցիկ բանախօսութիւն մը ըրաւ Ուսման և կրթութեան վրայ, դիտատեց Ս. Պատարիագ Հոր այս առթիւ ցուցուցած ջանքն ու աշխատութիւնը և վերջացուց բարեմաղթութիւններով։ Ցետոյ յաջորդաբար ամփոփի մը վրայէն չնորհաւորական ուղերձներ կարդացին Պերպէրեան վարժարանէն՝ Տէվլէթ Դէորգեան, Գալֆայեան Որբանոցէն՝ Մաքրուհի Առաքելեան, Կէսարիոյ Փաշայէն՝ Ատրիէտ Ապաճեան, Ս. Փրկչեան Որբանոցէն՝ Արտաշէս Ցարութիւնեան, Խաչատուրէն՝ Օնիկ Մինրանեան, Եէնի Գարուէն՝ Արտաւազդ Զարգճեան, Պալատէն՝ Գոհարիկ Գրլեան և Սալմաստիոյէն՝ Արտաշէս Ցակոբեան։ Այս ճառերը կ'ընդմիջուէին դպրոցական երգերով, զորս կ'երգէին Մայր Վարժարանի աշակերտները, առաջնորդութեամբ Գրիգոր էֆ. Մէհէրեանի։ Ուսումն. Խորհրդոյ ղեղմէ Պետրոս էֆ. Կարապետեան էն վերջը Թուրքերէն բանախօսութիւն մը ըրաւ, բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Կայսեր արեւշատութեան համար։ Երկնային երգէ մը ետքը, Ս. Պատարիագ Հայրը խօսքը ուղղելով ուսանողներուն չնորհաւորեց Ս. Զատիկը և օրհնեց։ Ն. Սրբազնութիւն խօսեցաւ կրթութեան պէտքին վրայ, ուսանողները լրջորեց տրպէ զի միշտ աշխատին արժանաւոր անդամներ ըլլալու ազգին։ Խօսեցաւ նաև ուսուցչութեան տապարէզին վրայ և ըսաւ թէ մեր մէջ տակաւ կը չատնան օգնական ուսուցիչները, որոնք կուսիմ հետեւելով չէ որ կը մտնեն այդ ասպարէզին մէջ, այլ գէշ ազէկ հայի մը փարա ճարելու համար լոկ։ Բանախօսութենէն վերջ ամբողջ ուսանողները Աջը համբուրեցին Ս. Պատարիագ Հոր և իրենց չաքարը առնելով մեկնեցան։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՑՐԸ երէկ կանանց յատուկ Ս. Պատարագ մատոյց Մայր եկեղեցիին մէջ և յետոյ քարոզեց, խօսելով կնոջական պարտականութիւններու վրայ։

ՑՈՒՆՍԷ Տ. Եռաքիմ Ս. Պատարիագը այսօր Ս. Զատկի առթիւ փոխադրաբար չնորհաւորական այցելութիւն կուտայ Տ. Օրմանեան Ս. Պատարիագին։

ԹԻՖԼԻՍԷՆ կը հաղորդեն թէ Սուրբ Էնանց արքեպիսկոպոս և Նախապետեան եպիսկոպոս հաստատուած են Սինոդի անդամակցութեան մէջ։

ԳՈՒՄԳԱՌՈՒԻ ԴՊՐՈՅ Ս. Ցարութիւն եկեղեցիին մէջ լուսաչիայ Նորկիրակին (9 Ապրիլ) Ս. Պատարիագ Հայրը մասնաւոր պատարագ և պաշտօն պիտի մատուցանէ նոյն եկեղեցւոյն հիմնադիր Պէշգեան Ցարութիւն Ամիրայի հոգւոյն համար։

ՊԱԼԱԹԻ Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցիին Դպրաց Դասը, որ սակէ առաջ ծանրագին չպիկներ չունած էր իր ծախքով, այս անգամ ալ ձեռնարկած է աւագ սեղանին հինգած խաչերը նորոգել ոսկեզօծ։ Այս նորոգութիւնը պիտի աւարտի մինչեւ Համբարձման տօնին։

ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ.— Խնամակալութիւնը և Մայրը չնորհակալութիւն կը յայտնեն այն բարեսէր անձերուն՝ որոնք Ս. Զատկի առթիւ հետեւեալ նուէրները ըրած են նոյն հաստատութեան.— Սէպուհ պէյ Մաքսուտ 2 Օսմ. ոսկի, Տէր և Տիկին Ցովհաննէս էֆ. Ալալամեան 1 Օսմ. ոսկի, Ցարութիւն էֆ. Մկրտիչեան 3 Մճտ., Բարեսէր Ոմն 3 Մճտ., Բարեսէր եկեղեցական մը 2 Մճտ., Ցովսէփ էֆ. Եուսուֆեան 2 Մճտ., Տիկին Էլպիս Ալալամեան 1 Մճտ., Մկրտիչ էֆ. Թօքատլեան 100 հատ չէօրէկ, Բարեսէր Ոմն 20 քաչ չէօրէկ, Օր. Նոյեմի և եղբայրը Պ. Վրդանէս Լ. Դափամաճեան 6½ քաչ ապուխտ, Թադէոս էֆ. Տաղլարեան 6 քաչ ապուխտ, Տիկին Վերգին Ց. Միքայէլեան 60 դրչ., Վարդան էֆ. Համբիկեան 20 դրչ., Թ. Ե. Գարակէօզեան Լ. Օսմ. 2, Տիկ. Նայեմզար Ցիներքլեան հանգուցեալ Ցարութիւն Ցինաքլեանի յիշատակին Լիրա Օսմ. 10, Տէր և Տիկին Միւռան էֆ. Ալաթճեան իրենց Թառան հանգուցեալ, Վահէ Տէր Ներսէսեանի յիշատակին համար 2 կաթնատու ոչխար նուիրած են։

ԱԶԳ.— Ցառաջիկայ կիրակի, 9 Ապրիլ, կէսակի Բաչայի քարոզիչ Դեր. Տ. Արիստակէս Եպսկ. Վանքեան հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել և յետ Ս. Պատարագի հոգեհանգստեան պաշտօն կատարել ի հանգիստ հոգւոյ Ազն. Ցարութիւն էֆ. Գրնճեանի, ըստ փափաքանաց նորա հարազատաց։ Զայս կը ծանուցանենք ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան։

Ի Դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ

Վ. Աեհնադպրի Աեհնապես
Կ. ԲՐԻՒՐՔՃԵԱՆ Մ. Գ. ԴԱՑՐԳՃԵԱՆ
1—2

ԴԱՐՁԵԱԼ Ո՛Զ ԵՐԱՋԱՅՆ

Սուրհանդակի (*) Բարձրատիճան եկեղեցականին պատասխան մը փոքրատիճան եկեղեցականէ։

Կը գրէ ան. «Հեռեւարար պէտք չէ դժմտնալ որ Հայ եկեղեցին այլեւայլ բարեկարգութեանց հետ յանուն Աստուածպաշտութեան ընդարձակման և երգեցողութեանց ու երաժշտութեան ներդաշնակութեան հետեւած է, երգեհոնի (**) և ցնծդայի նման թեթեւ նուագարանակերպ գործիքներու գործածութիւնը եւս արտօնելով»։

Եթէ երբեք Բարձրատիճանը ցոյց տայ թէ Հայ եկեղեցին ԱՐՏՕՆԱՆ է եղեգեանի և ցնծդայի նման թեթեւ նուագարաններու գործածութիւնը, փասա ցոյց տայ, գրաւոր կանն, ժողովով նուիրագործուած օրէնք, ազէկ պարտուած եմ, և «իմ մեղքի և կորիցէ անուն և յիշատակ յերկրէ», ապա թէ ոչ ինքն է տգէտ, և իր գրածն է անճիշդ։

Եռաձայն կամ քառաձայն երաժշտութիւնը, ըլլայ ան գործիքան կամ ոչ, նորութիւն է։ Եւ նոր բան մը եկեղեցին չկրնար ընդունիլ ոչ սակայն Քաղկեդոնական հրամանով և ոչ տեղային ժողովներու որոշմամբ (***), ուրեմն ո՛վ ունի հեղինակութիւն աւանդութենէ դուրս մեր եկեղեցիէն նոր մուծանելու ա և է ՆՈՐ բան մը, որպէս զի մերինակութիւնը ամէն ուրեք պահպանուի և կարգապահութիւնը յարգուի։ Այս է ահա գիտնալու բանը։

Միայն թէ կ'աղաչուի բարձրատիճան եկեղեցականէն որ բարձրէն չխօսի ցածերուս հետ, վասն զի մեր ականջները իր բարձրութեան հասնելու չափ երկայն չեն, որ զինքը լսեն։

ՎԱՀԱՆ ՎՐԴ. ՏԷՐ-ՄԻՆԱՍԵԱՆ

(*) 2171 թիւ, Մարտ 31։
(**) Քանի՞ տարիէ ի վեր մեր մէջ գործածուած բառ է այդ։
(***) Մանգու�Մարտ 28։

ՀԱՆԳԱՄԱՆԱԿ

Հանրագիտակի 15դ թիւը հրապարակ ելաւ այսօր հետեւեալ ճոխ և հետաքրքրաշարժ պարունակութեամբ։

Ցօդուածներ ունին՝

Խմբագրական. — Կարեւոր վրիպակ մը։

Լեւոն. — Պոլսոյ Հայ վարժապետները (Փաստաբանեան, Գր. Փէշիմալճեան, Ռիֆէոս Թաղէոսեան, Ս. Խանճեան և Գր. Պասմաճեան)։

Վ. Պերպէրեան. — Համբոյր մը (Մենախօսութիւն)։

Գ. Համբիկեան. — Փոքրիկ նուապ Բարեանկ։

Պեսիկ. — Գրական առեւտրութիւններ (Ա. Ցօդուած)։

Ս. Ակօճեան. — Աղաչանք։

Թուրճանցա. — Պէնկլի Թալիթա կումշ։

Ցրմոգ. — Զատկուան լուրեր։

Նեբուպուն. — Զատկական քրտնիկ։

Հիճ հբեր. — Տաղ ուրախութեան (Մարարոս Խարահիսարցի)։

Որ նոր, Ոսանցաւոր։

Շաբբուան լուրեր։

Գուառներէ պէտք է դիմել «Հանրագիտակ»ի խմբագրութեան, Առաուրեան Տպարան, Պաբը Այի ճառաէ։ Տարեկան 54. վեցամսեայ 27 դրչ.։

Հատ՝ 40 փարայ։

Ս. ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԽԱՍԳԻՒՂԻ

Մասնաւոր դասախօսութիւն
Կանացի ձեւագիտութեան

Գոտ. Թաղ. Խորհրդոյ հաճութեամբ վարժարանս մէջ Գ. Ն. և Շբ. օրերը հէս օրէ յետոյ, կնոջական ձեւագիտութեան, կար և ձեռագործի համար կարող մասնագէտուհի մը առաջնորդութեամբ մասնաւոր դասախօսութիւն մը բացուած է, որուն կը հետեւին արդէն բաւական թիւով աղջիկներ։

Այս կարգի դասախօսութիւն մը իր դիւրամատչելի պայմաններով և ուսուցման եղանակով տնտեսագէտ տիկնանց և օրիորդաց համար մեծ դիւրութիւն մը եղած ըլլալով՝ կը հրաւիրուին ուշիշ փափաքողք եւս օգտուիլ առթէն և ներկայանալով ի վարժարան բանեցիլ մեզ հետ։

Նոյնպէս կ'ընդունուին դաշնակի դասախօսութեան հետեւելու փափաքողներ չափաւոր պայմաններով։ Ուսուցիչն է Ա. Խորասանեան էֆէնտի։

Տեսուչ
Ֆ. ՊԱՑՐՃԵԱՆ

Խասգիւղ. 5 Ապրիլ 1906

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ՄԱՀ

Հանի Արչակ էֆ. Գարեան, նախկին վաճառական, մեռաւ Ֆէնէրի իր բնակարանին մէջ և յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ Պալաթի Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցին, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը փոխադրուեցաւ Էյիրնէ-Գարբի գերեզմանատունը։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐ ՄԸ

Սեղանաւորութեան ամէն միւղին քաղ ծանօթ պարկեշտ ա՛ պատուաւոր երիտասարդ մը կը փափաքի պաշտօն սանձնել ա և է սեղանաւորական հաստատութեան մէջ։ Ամենայն յաջողութեամբ կը կատարէ Մալիէի, Ֆանտոյի և դրամական ամէն կարգի գործողութիւններ։ Խիստ աշխատասէր է ու ամէն կողմ վարող։ Պատուաւոր երաշխաւորութիւն, դիւրամատչելի պայմաններ։ Դիմել Խմբագրատուն։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ
Կ. ՊՕԼՍՈՅ
(1906 Ապրիլ 6 հինգշաբթի)

ՑՈՐԵՆ

Ներքսակ Առաջին սիրան	40½-41	ֆր.
» երկրորդ »	39½-40	»
Մաքսիմ »	35-38	»
Զուգաբերք »	32-34	»
Սերբ առաջին, սիրան	41-41½	ֆր.
» միջին սեռակ	39-40	»

Այսօր ժամանեց 4 վագոն ցորեն Ա. նատոյ։

ԱԼԻՒՐ

Տեղական գրամ Ա. դարձ	74	ղ.
» » Բ. »	71	»

ՑԻՐԱ

Սիրան 19 ֆրանք։

ԳԱՐԻ

Բէօռաէնէէ 14-14¼ դրչ. գրիւը
Բումիլի 13½ դրչ. գրիւը։

ՆԵՐՔԻՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ. — Ուլսի Բ. ասիական արուեստաբան Եուսուֆ Մէլէմէթ պէյի և Բարիզի օսմ. դեսպան Բ. քարտուղար Ալիբէ Մուսա պէյի, Միւթէմիլիզ՝ Պրուսայի նահանգին ռազմիկական Իսմայիլ Հաքգը էֆէնտիի, Սանիլէ՝ Կայս. Անձնական Գանձուն նախարարութեան յանձնառուներէն Էսաեան, Տիմնէօիս Մարիբոլոսի և ընկերը՝ Եոչկիսան էֆէնտիներուն։ Սալիսէ՝ Պրուսայի թաղապետական դեղագործ Մէհմէտ Շերքի էֆէնտիի։

ՊԱՇՏՕՆ. — Ամասիոյ գաւառին հաշուակալ անուանուեցաւ Անթալիոյ հաշուակալ Լ'ին էֆէնտի, որուն յաջորդեց Մէրսինի հաշուակալ Հիւսնի էֆէնտի։

∴ Սինոպի նայիպ անուանուեցաւ Շամ-Թարազլուսի նախորդ նայիպ Նուրեթին էֆէնտի։ Հալէպի Իալիպ գաւառային նայիպ կարգուեցաւ՝ Պիլոնի նախորդ նայիպ Աթա էֆէնտի։ Մալաղկերտի (Պիթլիս) նայիպ՝ Ալի Կալիպ էֆէնտի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Մէնթէշէի Դ. պատուանշան շնորհուեցաւ Ճանիրի գաւառին Մէէլիսը Իսարլի Ա. քարտուղար Ալի Բրիզ պէյի։ Լիւգաթի արծաթ չքագրամ տրուեցաւ Պոլսոյ կողմի ներքին մաքսատան մթերանոցի քարտուղար Ցարբ, քնին պաշտօնեայ Գրիգոր, գնահատիչ Ցովհաննէս, կնիքի պաշտօնեայ Ճիվան, Սիրքէճիի մաքսատան մանիֆաթուրայի պաշտօնեայ՝ Դէօրգ և արդիակալ կարգապահ էֆէնտիներու, որոնք նպաստ ստացած էին Հիճազի երկաթուղիին շինութեան առթիւ։

∴ Քարտէզի կառավարութիւնը Տանիլս պատանդարանին Ա. կարգը նուիրեց Աթէնքի օսմ. դեսպան Բիֆաթ պէյի, Բ. կարգը՝ Օսմ. Պանքայի անօրէններէն Բանգիրի և Խորհիւէի Թրթաթցութեանց անօրէն Հասան Մահիր պէյերու, Դ. կարգը՝ Մեծ-Եպարքոսութեան Թարգմանի օգնական Պիւրհանէտտին պէյի և Մխաթարեան Բեմիրի վարչութեան առաջնոց անօրէնի օգնական Պէրճ էֆ.ի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց անոնց գործածութիւնը։

ՓՈՂՈՑՆԵՐԸ. — Քաղաքապետ Բէշիտ փաշայի հրահանգին վրայ մեծ հոգ կը տարուի փողոցներուն սալարկման և մաքրութեան։ Արդէն ուլող մեքենաներ յանձնարարուած են, որպէս զի յանձնելի։ Միւս կողմէ ճամբաները կը նորոգուին։ Բերա, Բրքի Շանի Ամալը Զէյտ ճամբան և Սարկը աղաճի փողոցը քառակուսի քարերով սկսած են սալարկիլ։ Իսկ մինչեւ առաջիկայ ամիս պիտի ուտուած Շէյլի Բեաղրամանէ Մեծ Պողոտային նորոգումը։ Պոլսոյ կողմն ալ Սուլթան Ահմէտի և Տիվան Եոլլի պողոտաները կը սալարկուին։ Քաղաքապետը երկու միլիոն խորանարդ քար յանձնարարեց որպէսզի Բերայի բոլոր փողոցները Բանկալթիի պողոտան և այլն փանտակ պարզ քարերու, անոնցմով սալարկուին։ Թրամուէյի Ընկերութիւնն ալ կը նորոգէ իր ճամբաները, որով Բերայիք մօտ առնէն պիտի ազատին անանելի ցեխէն ու փոշիէն։

∴ Բերայի մեծ փողոցին վրայ Բանքորտիայի Թաղարանին փլուզումները կը փութացուին, որպէսզի քանի մը շաբաթէն ձեռնարկուի Սէնթ Անթուան եկեղեցիին շինութեան՝ նոյն գեղանին վրայ։ Հրամայուեցաւ փլցնել Թաշ Գօրբան փողոցի անկիւնի աղաւաղները։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ համար, նորազոյն դրութեամբ բժշկական գործիքներ յանձնարարուած են Եւրոպա։ Պէրլիոզ մանրադէտներ բերուեցան։

ՀԱՑՏԱՐ ԲԱՇԱՑԻ ԵՒ ԳԱՏՐԳԻՒՂԻ միջև գտնուած քարափը վերջին փոթորիկներէն մասամբ քանդուած ըլլալով, Թաղապետութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրուի։

ԳԻՆԱԼԸ մէջ ժողովուրդին անուշ ջուր մատակարարելու համար, Սինեսօղլու ընտանիքը մեծ ջրամբար մը պիտի շինէ հոն։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԷԻ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ. — Ընդ. Տնօրէնութեան խորհրդական անուանուեցաւ Մը՝ԲԸԼԸ Միշէլ էֆէնտի և Միհրան էֆ. Երազեան՝ անուանուեցաւ պէտ պաշտօնութեան ճիւղին։ Վարչական Խորհուրդը հաստատեց շրջանի քննիչներու Մարմին մը թէ՝ Պոլսոյ և թէ գաւառներու մէջ ամէն տպագրութիւնները աչքէ անցնելու և մանաւորապէս դրոշմի նոր օրէնքին գործադրման հսկելու համար։

ՓԱՑՏ ԵՒ ԱՇՈՒԽ. — Պէյքոզի փայտի վաճառականներէն Մանկասատ Էլիաս ու Համի էֆ.ները խնդրած էին որ Գասթէմունիի նահանգին Ագչէր գաւառակին Նիկամիդիա և անկէ Բէֆքէնի ու Շիլէի գաւառակներուն նուամասոյցները փոխադրուած փայտերէն ու ածուխներէն 10ական փոքր տարք մը առնեն 15 տարուան պայմանաժամով և փոխարէն տարեկան 10000 ղրուշ տան ելմտական գանձուն։ Գեղական Խորհուրդը որոշեց մերժել այդ խնդիրքը, վասն զի փայտն ու ածուխէն արդէն զանազան տուրքեր կ'առնուին թէ՝ նոյն տեղերը և թէ Պոլսոյ մէջ, որով վերոգրեալ խնդիրքը եթէ ընդունուի, փայտի ու ածուխի գիները պիտի աղեն։

ՕՐՈՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ. — Անարքի նոր Պարիարքին ընտրութեան ժողովը տեղի պիտի ունենայ Մայիս 7ին։

∴ Երուսաղէմի Ցունաց վանքին Պուլգարիայի մէջ ունեցած կալուածներուն վաճառման խնդիրը կարգադրուեցաւ։ Երուսաղէմի Պարիարք Տ. Դոմիանոս, Սիւրմէն հայախոսութեամբ հաստատեցաւ Պուլգարիայի նահանգային ժողովին կողմէ այդ կալուածներուն ազգութեան համար դրուած պատուիրակութեան առաջարկին։ Այդ պատուիրակութիւնը ուրիշ առթի Պոլիս գալով Տ. Եսաքիմ Պարիարքին հետ տեսակցելէ ետք Երուսաղէմ գացած էր, իրեն հետ ունենալով Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կառավարութեան կողմէ տրուած գրեր, որով կը ցուցուէր թէ ո՛ր պանքան պիտի վճարէ ծախուելիք կալուածներու փոխարէնը։ Եղած առաջարկներուն մէջ, ամէնէն նպաստաւորն էր այս պատուիրակութեան տուած գինը, որ է 1,600,000 ջուրօն։ Այս կալուածներուն վաճառումով և Եգիպտոսի մեծահարուստներէն Մ. Զէրվուս առքիի նպաստաւոր պայմաններով ընելիք փոխառութեամբ կարելի պիտի ըլլայ մեծապէս բարւոքել Երուսաղէմի Ցոյն Աթոռին եկեմական վիճակը, և ամբողջովին վճարել անոր դուրսը ունեցած պարքերը։

ՔՈՒՏԻ ԼԻՈՆԻի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղին յառաջիկայ Ապրիլ 10/23ի երեկուշաբթի օրէն Ղալաթիա, Մեծ Փողոց, Քարաքէօյ Եէնի Խան պիտի փոխադրուի։ Դրամարկղներու խցիկներու վարձակալները կրնան հիմակուընէ նոր կեդրոնատեղիին դրամարկղները ընդունիլ, ուստի կը խնդրուի իրենցմէ որ կարելի եղածին չափ շուտով Բռէսի Լիոնէ երթան, որ ամէն դիւրութիւն պիտի ընծայուի իրենց՝ այս փոխադրութիւնը կատարելու համար։ 10—3

ԲԵՐԱՑԻ «ՔԱՐԼԸՐՄԱՆ» մեծ վաճառատունները յառաջիկայ Բ. օրուանէ պիտի հանեն եղանակին բոլոր նուշվոդկեները բացառապէս գեղչուած գիներով։ Այս վաճառումը քանի մը օր միայն պիտի տեւէ։ Կանանց հագուստները, ինչպէս մանթօ, քօսթիւմ, պլուզ, ժիւր և ժիւբօն, պիտի ծախուին զարմանք պատճառող ոչնչան գիներով։ Այս արտասովոր վաճառումին մէջ պիտի գտնուին նաև հեռեւեալ ապրանքները։ — Բրդեղէն, հովանոց, ձեռնգեղէն կանանց համար, մատանիներ։ Մնացորդ իրերները գրեթէ ոչինչ գնով պիտի ծախուին։ Ուրեմն բերացիները փութալու են իրենց գընումները ընել Քարլըման վաճառատուններէն, որոնք իրենց բազմաթիւ յաճախորդները գոհացնելու ջանադիր ըլլալով, ոչ է զոհողութիւն չեն խնայեր ամէնէն դիւրաւոր ճաշակը և ամէնէն էժանը վայելչութիւնը գոհացնելու համար։ Ուրեմն, Բ. օր այցելեցէք Քարլըման Մեծ վաճառատուններ, Բերա։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆԵԱՑԻՆ կողմէ կազմակերպուած վիճակահանութեան տոմսերը, յաճախորդներու դիւրութեան համար, թէ հասով և թէ ծրարով պիտի ծախուի նաև Պաղչէ Գարու, Համիտիէ Ճատէսի, սեղանատոր Թիմոլէոն Վասիլիաթի էֆ.ի թիւ 38 խանութը, նոյն գիներով որով կը ծախուին Պանքային մէջ։ 1—3

ԼՈՑՏԻ Բլիմօթիքն ընդհմած չոգենաւին ապրանքները ծախու հանուած են չոգենաւային ընկերութեան մթերանոցին մէջ, Ղալաթիոյ քարափին վրայ։ Գնել փափաքողներէ ինչպէս նաև քննչարան ունեցողներէն կը խնդրուի դիմել Ճ. Ու. Ուիթօլ և ընկերան, գործակալ անգլ. Լոյտի, Ուիթօլ խան, Մէյտանճըք փողոց, Պոլիս։ 10—2

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԿԵՂԾԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԸ. — Բոյոռ ալն նոր մանրամասնութիւններ. — Ով կը ֆեր թուղթերը։—Պոլսոյ սեղանաւորական հրապարակը տակաւին խիստ ազդեցութեան տակն է կեղծարարութեան ծանոթ գործին, որպէս Թրանսվալի մեծաքանակ կեղծ արժէթուղթ հրապարակ հանուած էր խարեբաներու խումբի մը կողմէ։ Հակակշիռ է այս յուզումը, որպէսզի հեռաւոր դեռ կարելի չէ վճռապէս ըսել թէ ո՛ր չափ է այս խարեբայութեան ընդհանուր գումարը։ Եթէ 16,000 օսմ. ոսկի գրեցինք մօտաւորապէս, բայց լաւատեղեակ շրջանակներու մէջ կը յայտնուի թէ այս գումարը դեռ շատ պակաս է իրականէն։ Մաղթելի է որ այս զրոյցները չափազանցութիւններ ըլլան և լոյս սփռուի այս գործին վրայ, որպէս զի ազատուած են բազմաթիւ դրամատէրներ և սեղանաւորներ։

Ահա թէ ինչպէս կը կատարուէր կեղծ արժեթուղթերը հրապարակ հանելու գործը։—Սակարանի մէջ խաղացող ծանօթ Զօհրապ անուն մէկն է որ կ'երևի թէ միջնորդ հանդիսացած է կեղծարարներուն և հրապարակին մէջ։ Արժեթուղթերը քնելու, եթէ սակայն ինք գործն մէկ անդամը չէլայ այդ խարեբայական խումբին։ Ոսկիկանութեան կողմէ բացուած քննութիւնը անշուշտ պիտի լուսաբանէ այս կէտը, քանի որ արդէն Զօհրապ առնի օր ձերբակալուեցաւ և հարցաքննուեցաւ։ Իր խոստովանութեանէն կը հասկցուի թէ, ինք կը յանձնէր Ղալաթիոյ զանազան սեղանաւորներուն և գրամատէրներուն, որոնց քով ուանդ ձգած էր կեղծ արժեթուղթեր, փոխարժէքը դրամ առնելով, և ինչխառնութիւն գիներու անկումի մը՝ միլիոն օրոշ զեղչով մը, քանի որ սակարանական և հարաբարուեստական թուղթերը կ'ելեւէջեն։ Երբ Թրանսվալի գիները իջնային, Զօհրապ փոխանակ տարբերութիւնը դրամով վճարելու, զայն կը հատուցանէր նոր արժեթուղթեր տալով։ Բայց օր մը, սեղանաւոր մը նշմարեց որ Զօհրապի բերած արժեթուղթերուն տպագրութիւնն ու թուղթը տարբերութիւններ ունէին բուն արժեթուղթերէն։ Ուստի գործը սեղեկացուց ոստիկանական իշխանութեան որ ձերբակալեց Զօհրապը։ Այս վերջինը, իր անպատասխանատուութիւնը ցոյց տալու համար, ի մէջ այլոց բաւ թէ իրեն համար վճառնելի մարդիկ էին որ երկար առնէ ի վեր Թրանսվալի արժեթուղթեր կուտային իրեն գրաւի դնելու համար և թէ դրամական այսարէնին մէջ իր ունեցած յարաբերութիւններն էին որ այս գործը բերին իր ձեռքը ձգելու։ Երբ սոսիկանութիւնը հարցուց թէ ինչ անձնապէս արժեթուղթ ունի, Զօհրապ պատասխանեց թէ իր գրասենեակին դրամարկղին մէջ 100 հատ կայ։ Ոստիկանի մը հետ ղրկուեցաւ և պաշտօնային ներկայութեան դրամարկղէն հանուեցան արժեթուղթերը։

∗∗ Ինչպէս ըսինք սեղանաւորական հրապարակը խիստ ազդուած է։ Թրանսվալի վրայ քաւ գործ չէլար։ Ամէնքը կը տարակուսի թէ՞ն է կեղծը և ո՞րը ճիշտ։ Հետեւաբար, թուղթերը քննութենէ մը անցընելու համար Օսմ. Պանքային մէջ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ որ խորհրդակցութեան ձեռնարկեց։ Ոստիկանութեան նախարարութեան կողմէ պաշտօն յանձնուեցաւ Քնիչ Մարմին նախագահ Մէհմէտ Ալի պէյի, որպէս զի քննէ թէ կեղծ արժեթուղթերուն վրայ գտնուած Բարիզի Սակարանին կնիքը հո՞ն կեղծուած է, թէ թուղթերը Բարիզ ղրկուած են, և իրը ապահովութիւն՝ հոն Սակարանին մէջ կնքել տրուած և եռքը Պոլիս բերուած են։ Ինչպէս գրեցինք կեղծուածները անգլիական կարմիր դրշմ կրողները չեն, այլ ֆրանսական սեւ դրշմ կրողները։

∴ Հակառակ չափազանցուած զրոյցներու, որոնք խարդախ արժեթուղթերը մինչեւ մինչեւ 16,000 հատի կը հասնեն, որոնցմէ չորրորդ 43,000 օսմ. ոսկի արժէքով, վեր ի վերոյ 4—5000 արժեթուղթի չորրորդ կը դառնայ խնդիրը։ Ճանաչելու այնքան դիւրաւոր նշանակուեցան 400 հատ Թրանսվալի թուղթ հատ 25ական։ 800 հատ կային միայն գոյները ապահովուած, իսկ 5000 հատ ալ մաքուր թուղթ ապահովելու համար։ Պատրաստուած կեղծ թուղթերը տրձակ տրձակ ուանդ ձգուած են դրամատուններու, և հատերով ալ՝ սեղանաւորներու կամ լումայափոխներու մօտ։ Ղալաթիոյ Սակարանին մէջ կ'ըսուի թէ Խավիար Խանի մէջ սեղանաւոր Գինամ 1000 ոսկի վճռած է՝ այսինքն թէ նոյն կեղծ արժեթուղթերը իրեն ուանդ տրանալով, հազար ոսկի փոխառած է։ Գարաքէօյի մէջ Սեղանաւոր Ալիբ-Բարմաքեան էֆ.ալ 800 ոսկի փոխառած է՝ նոյն արժեթուղթերը ուանդ ընդունելով։ Կեղծ թուղթեր կան նաև Կ. Թաքթաշլուեան էֆ.ի, սակարանի միւպաշեան Սարգիսի, Պարպա, Սիման Մաղլամեան, Մոիլ էֆ.ներու և ուրիշներու քով։ Ղալաթիոյ Սակարանին ոչ մէջ եղած ուրիշ զրոյցներու նայելով, Խավիար խանի մէջ «առպիթաժ»ի գործ ընող Եսայանի օղլու՝ 75 հատ 25ական ունի, Գումիսքօյ խանի 51 թիւ սենեակը հաստատած «միւպաճաճի» և Պրիսէլի հետ գործ ընող Մոիլ Պէնամանը՝ 75 հատ 25ական, դարձեալ նոյն խանը 43 թիւ սենեակը հաստատած սեղանաւոր Մ. Նիքոլաքի Սարգանի՝ մէկ, նոյն խանը միւպաճաճի Վարվաճան՝ մէկ, սեղանաւոր Զարբաս մէկ, Սակարանի գործակատարներէն Կարապետ ադա՝ մէկ, և Բրքաթ Լիանէ՝ մէկ։ Բաւեցաւ նաև թէ Գումիսքօյ խանի մէջ սեղանաւոր ու միւպաճաճի և Բարիզի սակարանին հետ արժեթուղթի գործ ընող Ա. Եսրկանի Բանքարլը այդ կեղծ արժեթուղթերէն մեծաքանակ ուանդ ընդունած է, որով մեծ վնասի ենթարկուած է։ Սակայն Մ. Բանքարլը յայտարարեց թէ քանի եօթը ամիս առաջ Սակարանին ամէնէն ծանօթ ու պարկեշտ գործակատարներէն մէկէն նոյն արժեթուղթերը ուանդ ձգուած էին իրեն, փոխ դրամ առնելով և թէ այդ մասին տարակոյս չունի։ բայց անցեալները դարձեալ նոյն անձին կողմէ իրեն ուանդ ձգուած մէկ քանի արժեթուղթերու կեղծ ըլլալը հաստատուած է։

∴ Սակարանի վարչութիւնը կը հերքէ թէ Տիգրան Դարպասեան «միւպաճաճի»ութիւն կ'ընէր Սակարանին մէջ։ Այս մարդը փոքր դրամագլուխով մը սեղանաւորութեան սկսած էր, և վերջերս սկսած էր շահագիտութիւններ ընել, հաւա խաղալ, և իր հաշուոյն թուղթ առնել ծախել։ Վերջերս չուալ կեանք մը կը վարէր, որ իր ըրած գործառնութեանց հետ խստօր կը համեմատէր։ Ամէն մարդ այնպէս կը կարծէր թէ վիճակահանութենէ մը պարգև շահած է։

ԽԱԲԵԲԱՑՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԻԺԸ. — Պիթլիսի պաշտօնաթերթը կ'ըսէ թէ առնազ որ կերպով մը կ'ուզեն խուսափիլ իրենց պարտքերը վճարելէ, իսկենց պատիժ կը գտնեն մինչ։ Այսպէս, վերջերս, արշառատեր մը իր բազմաթիւ կենդանիները տարաբաղաքէն հեռու մացառուտ անտառի մը մէջ պահեց, համբանքի եկող հարկահաւաքներէն փախչելու համար։ Բայց յանկարծ, անտառին մէջ հրդեհ ծագեցաւ և կենդանիները բոլոր բոցերուն մէջ այրեցան կորան, ոչ մէկը կրցաւ ազատիլ։ Խարեբան որ մաս մը տարքի համար փախցուցած էր իր կենդանիները, այսպէս մոխրի վրայ նստեցաւ։

ՏՈՒԳԱՆԵՐ. — Թաղապետական իշխանութիւնները իմանալով որ Պոլիս, Սիլիվրի-Բրուսսայի կողմը Ամէտ, Ալի, Մէհմէտ, Պօյոր և Բօսթի հիւանդ եղ մը մտած ու ծախած են, իւրաքանչիւրը դատապարտեց 50 ղրշ. տուգանքի։

ԵՐԿՈՒ ԹՈՒՆՈՒՋԻՆԵՐԸ. — Անկեց առաջ Թունուզի մէջ Ալի անուն մէկը խաբած էր իր քաղաքակիցներէն Եուսուֆը և անոր 300 ոսկին շորթած։ Եուսուֆ Պոլիս եկած էր վերջերս, և առջի օր զարմանալի մնաց, ինքզինքը դէմ դէմի գտնելով խաբեբային հետ, զոր անմիջապէս ձերբակալել տուաւ։

ՕՈՒՋԻՋ ՏՌԱՄ ՄԸ. — Միտիլէի Այա-Թարազլէվի գիւղին մէջ կին մը անցանելը, ասնական օրերու առթիւ գնաց իր ազգականը տանը զոր տարի մը առաջ կորցած էր։ Հակառակ դուռը քանիցս զարնելուն, ձայն չէր ելլեր ներսէն, որով կարծեց և ներս մտաւ։ Վերը, սենեակին մէջ ազգիկը պառկած էր մեռած։ Ոստիկանութիւնը քննելով հաստատեց թէ կինը խեղդման եղած է։ Երիկը նախորդ գիշերը կնոջը հետ ճաշած և լեսոյ անյայտ եղած էր։ Հետեւաբար վճռուեցաւ թէ երիկը զայն սպանած էր և փախած։ Ցուցող պարագան հոն է որ մեռած կինը նորածին մը ունէր, որ գիշերն ի բուն դիպին ծիծը ծծելով ծանրապէս հիւանդացած է։

ԲԱՑ ՋՐՀՈՐՆԵՐԸ. — Պոլսոյ եէնի Պազէ թաղը Մուսթաֆա անուն եօթը տարեկան աղայ մը, պարապ գեանի մը վրայ խաղացած տանն ջրհորի մը մէջ ինկաւ, բայց ազատուեցաւ։ գլխէն վիրաւորուած էր։

ՈՃԻՐ. — Գումգաբուի մէջ, առջի գիշերը, Թոհաֆէի Արշակ երբ իր ասունը կ'երթար, մութին մէջ յանկարծ մարդ մը դէմը ելաւ և դաշոյնով վիրաւորեց Արշակը։

ԳԻՆՈՎՈՒԹԻՒՆ. — Գարաքէօյի մէջ Պարպա Անտոնաս անուն մարդ մը, գինով վիճակի մէջ փողոցը պառկած էր. թէև հիւանդանոց տարուեցաւ, սակայն հոն մեռաւ, խմած օղիին ազդեցութենէն։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՀՌԵԼԻ ԱՂԷՏ ՄԸ

ՍԱՆ-ՖՐԱՆՃԻՍՔՕ ԿՈՐԾԱՆԱԾ

ԲԱՐԻԶ, 18 Ապրիլ. — Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ Սան-Ֆրանչիսքօ քաղաքը (Քալիֆորնիա) երկրաշարժի խիստ զօրաւոր ցնցումի մը հետեւանքով գրեթէ կործանած կը նկատուի։ Տուները փլած ու այրած են։ Հազարաւոր անձեր մեռած կամ վիրաւորուած են։ Եղած վնասը մէկ միլիառ ֆր.է աւելի կը հաշուուի։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ. — Այս առաւ. ժամը 5ին Սան Ֆրանչիսքոյի մէջ երկրաշարժի զօրաւոր ցնցում մը զգացուեցաւ՝ որ երեք վայրկեան տեւեց։ Հազարաւոր տուներ փլան կամ վնասուեցան։ Բազմաթիւ մէկ քանի կէսերէն միւնոյն տան հրդեհ ծագեցաւ որ չուսաւ կը տարածուի։ Կը վախցուի թէ մի գուցէ ամբողջ քաղաքը մոխիր դառնայ։ Աւերատական թաղը այրեցաւ լմնցաւ։ Մահերու թիւը մէկ քանի հազարի կը հասնի։ Ժողովուրդը ահաբեկած է։ Քաղաքին մէկ քանի մասերը բոլորովին աւերակ դարձած են։ Նոյն օրը ժամը 8ին աւելի զօրաւոր ցնցում մը պատահեցաւ։ Յարդ մեռնողներուն թիւը հազարի կը հասնի։ Ուրիշ հեռագիրներ ալ կը ծանուցանեն թէ Սաքրամէնթօ քաղաքն ալ մեծապէս վնասուած է։ Երկաթուղին, երեք մղոն երկայնութեան վրայ, Սաւիզուն և Պանիսիս քաղաքներուն մէջտեղը, բոլորովին քանդուեցաւ։ Նոյն քաղաքին քարէուղի գլխաւոր խողովակը քանդուեցաւ, ինչպէս նաև բազմաթիւ տուներ փլան։ Զօհերուն թիւը հազարէ աւելի է. չատերը տուներու փլատակներուն տակ մնան։

ԲԱՐԻԶ.—Զրոյց կայ թէ Մարիսի գերման դեսպան Մ. Ռոտոլֆ պիտի յօդուրդ Ռատոլին իշխանին, իբրեւ գերման դեսպան Բարիզի։

—Ծրանսայի եպիսկոպոսներուն ամբողջական ժողովը մայիս 30ին տեղի պիտի ունենայ Բարիզի մէջ։

ՄԱՏԲԻՏ.— Վիլհելմ կայսեր Սպանիա ուղեւորութիւնը, տեղի պիտի չունենայ։

ՀՌՈՄ.—Ժէզուիթներու զօրավարը հայր Մարթէն որ ծանրապէս հիւանդ էր, Հռոմի մէջ մեռաւ։

ՊԷՐԼԻՆ.—Քհօլնիսկ Զայթունկ օրպաշտօնական հեռագիր մը կը հրատարակէ. բացատրելով Վիլհելմ կայսեր կողմէ Կ-լուխսվօսքի կոմսին ուղղուած հեռագիրը, հերքելով պարսաւի դատաւորութիւն մը Իտալիոյ դէմ կամ քննադատութիւն մը՝ Ալժէզիրասի մէջ իտալական պատուիրակ Վիսքոնթի-Վէնոսթա մարքիզին նկատմամբ։

ԲԱՐԻԶ. — Գրիւսէլէն կը հեռագրուի թէ տեղական Բէլգինկոնի հրամանին ներքև գտնուող ջկատը ընդհարում մը ունեցեր է թշնամիին հետ Մենթօթի մօտ (հոլանդական Հնդկաստան)։ Թշնամիներէն մեռեր են 105 հոգի և չատեր վիրաւորուեր են։ Կը կարծուի թէ ասիկա թշնամիին կողմէ եղած գերագոյն փորձն էր, և ուստի առաջ ամբողջ երկիրը կարելի պիտի ըլլայ հանդարտացնել։

— Հոլանդայի և Պելգիոյ քաղաքական միացման ջատագովները երկու պատուիրակութիւններ կազմեցին նոյնանատ պետական անձնաւորութիւններէ, որոնք պատրաստ պիտի կատարուին երկու երկիրներուն մէջ, միութեան գաղափարը տարածելու համար։ Պելգ պատուիրակութիւնը Ցունիսին պիտի երթայ Հոլանդա, իսկ հոլանդական պատուիրակութիւնը՝ Հոկտեմբերին։

— Ներքին գործոց նախարար Մ. Քլեմանսոյ, Լան մէկնեցաւ, հանքագործներուն հետ տեսակցելու համար։

ԱԹԷՆՔ.— Էսաւրա թագաւոր այսօր գնաց անգլիական դեսպանատունը, ուր ընդունուեցաւ դեսպան Մր. Էլիոթի և պաշտօնեաներուն կողմէ։ Պահ մը հանգիստ առնելէ վերջ, Ն. Վենիզելոսի ընդունեց դեսպանական Մարմինը, որ ներկայացաւ գիտաւորութեամբ օսմ. դեսպան Բիֆաթ պէյի, որ երիցագոյն անդամն է նոյն Մարմնոյն։ Բիֆաթ պէյ բարի գալուստ մաղթեց յանուն իր պաշտօնակիցներուն, և թագաւորը պատասխանելով շնորհակալութիւն յայտնեց։

ՊԵԼԿՐԱՏ.— Կրուչի Դանչիճին հրաժարման պատճառաւ Սերպիոյ քաղաքական կացութիւնը շատ ջնդոտեցաւ։ Այսպէս կը կարծուի թէ կացութիւնը ընդհ. ընարութեանց ձեռնարկելով միայն կարելի պիտի ըլլայ պարզել, և հին արմատականները արդէն կուսակցից են նոր ընտրութեանց ձեռնարկելու գաղափարին։

ՆԱԲՈԼԻ.— Վերջին լուրերէն կ'երևի թէ Սոմա—Վեզուվիանի մէջ միայն մոխրի անձրև տեղաց։ Նախորդ գիշեր մոխրէ անձրևը նուազեցաւ և վերջ ի վերջոյ բոլորովին դադրեցաւ։ Սան-Անտոնիոյի, Օդդաեանոյի և Զերքուլայի հրաբխային երեւոյթները կը նուազին մեծապէս։

ՊՈՒԷՐԻԷՇ.— Կրուսի թէ Մեծ Տէրութիւն մը մօտերս միջնորդութեան փորձ մը պիտի ընէ հաշտութիւն գոյացնելու համար Ցունաստանի և Ռուսմանիոյ միջև։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ROUBAIX DE PARIS

19 Ապրիլ 1906

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	98 85
Օսմ. Միացեալ	(B. Nv. Unif.)	92 80
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	143 —
Պանք Օթթ.	(Banque Ott.)	641 —
Ռիֆի	(Tab. Turcs)	405 —
Գանիմատ	(Transwaal)	56 —
Սպանիական		93 95
Ռուսական		67 45

ԲԱՄՊԱԿԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ԼԻՎԼԲՈՒԼ, Ապրիլ 18

Մ.յիս.-Ցնս. 6.06 բնս. Օգս.—Սեպ. 5.99 բ.
Ցլս.-Օգս. 6.05 » Հկտ.—Նոյ. 5.77 »

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ԳՈՆՍՈԼԻՏ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	100.34
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ Ո.	100.28
Երեկոյեան էն քարձր գինը »	100.34
» էն վար գինը »	100.26

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	140.75
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	140.25
Երեկոյեան էն քարձր գինը »	140 75
» էն վար գինը »	140 25

Ներքինը Նայրիէ	Օ. Ո.	36 50
Մարիլիի Պանքա		6.—
Սելանիկի »	ֆր.	187.—
Քսէրօքսալ	Ա. Ո.	10.03
Քարտու Բրէվիլիժիէ	ֆր.	153.50
» Օրանիէ	»	131.—
Իզմիրի քարափ	»	595.—
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ. Ո.	4.32
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	8 10
» պարտաթուղթ	ֆր.	492.—
Ցերքասի ջուրի գնկ.	»	288.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա. Ո	18.32½
Քասպի Կ. Պոլսոյ	ֆր.	519.—
Բրէտ Ցնսնիէ էժքա.	1886	329 50
» « »	1903	272.75
Թրանսվալ		56 50

ՑՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Ցունական փոխառութիւն	ֆր.	278.—
Պանք Նատ. Կրէտ.	»	439.—
» » » Նոր Օ. Ո.		4 08
Լաւրիոն	ֆր.	66.—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղրշ.	ֆր.
Ֆրանսական ոսկի	87.18
Անգլիական ոսկի	109 38
Բոլ	90 20
Մէջիտիէ արծաթ	107 34
Սուլթանի Թաթարաքան	8.64
Բրիմիկ	51.—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լանտանի վրայ չէք	ղրշ.	109.37½
Բարիզի » »	ֆր.	22.83¾
Վիէննայի » »	քուրօն	21.88
Պերլինի » »	մարք	18.65

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

18 Ապրիլ 1906

Ֆրանսական Ռանթ 3%		98.90
Օսմ. միաց. գանս. 4% բաց		92.85
» » » գոց		92.85
Բումէլիի երկաթուղի	ֆր.	143.—
Բէժիի պարտաթուղթ	»	—.—
Օսմանեան մաքս	»	493.—
Օսմանեան Պանքա	»	644.—
Բրէտի Լիոնէ	»	1165.—
Բարիզի Պանքա	»	1570.—
Աւստրիական Ռանթ	4%	98.50
Իտալական »	5%	105.15
Ռուսական »	4% 1901	82 20
Սպանիակ. արտ. փոխ.	4%	93.92
Պալիա Քարա Այսքն	ֆր.	707.—

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

18 Ապրիլ 1906

Անգլիական Ռանթ	90.87
Օսմ. Միաց. Գանս. բաց.Դ.Կ.	92.25
» » » գոց »	92.87
Օսմ. Պանքա	15.75
Պուլկարական 1892	102.—
Ռուսական 4% 1888—89	81.75
Ցունական Ռանթ	42.—
Զարթրթի	1.65
Թրանսվալ	2.25
Դանամարկ	6.27
Ճապոնական 4%	92.—

ՊԵՐԼԻՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

18 Ապրիլ 1906

Գերմանական 3%	88.50
Օսմ. Միաց. Գանս.	93.25
Օսմ. փոխառութիւն 1903	89.60
Բումէլիի երկաթուղի	136.50
Ռուսական 4% 1902	81.30
Անատոլ.Երկ.Պարտ. Ա.	—.—
» » » Բ.	103.40
» » Բաժնեթ. 60%	128.60

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

18 Ապրիլ 1906

Օսմ. Բէժի	—.—
Բումէլիի Երկաթուղի	152.—
Վիեննական պանք	562.25

ՊՐԻՒՔՍԷԼԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

18 Ապրիլ 1906

Օսմ. Միացեալ Գանս.	92.37
Բումէլիի Երկաթ

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ՈՒՂԵՒՈՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ — 42 —
ՏԻՐԵՑ ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
ՄԻՐՈՆ ՋԷՕՄԼԷԿՃԱՆ

Արտառոց Կտակ Մը

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Թ.

ԼՐԱԲԵՐԻ ՄԸ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

—Անհոգ եղիր, սառաջգրութիւնս կը յարգեմ, ուեւլցուց Հարրիս Ռիմպէլ։

Իզիսորիս գլուխը կ'երերցնէր, ճակատը կը չփէր, աչքը կը քթթէր, վասնզսա մարդու մը երեւոյթով որ խոսիլ կ'ուզէ, բայց չի համարձակիր։

—Արդեօք պէտք եղածին չափ վարձատրուած չէ՞ք համարիր դուք զձեզ, հարցուց Հարրիս Ռիմպէլ։

—Անշուշտ, պատասխանեց Իզիսորիս։ Բայց այս հարիւր հազար տոլարը պիտի առնեմ, եթէ չահիք, չէ՞։

—Մտածէ՛, բարեկամս, ուրիշ կերպ կրնա՞ս ըլլալ։

—Ինչո՞ւ չէ։

—Կրնամ այնչափ գումար մը վճարել առանց ժառանգութեան միլիոնները գրպանելու։

—Օ՛հ, կը հաւնամ, Մր. Ռիմպէլ։ Նոյն իսկ չա՞ս աղէկ կը հասկնամ։ Ուստի նախապատիւ պիտի սեպէի...։

—Ի՞նչ։

—Հարիւր տոլար առնել հիմա։

—Հարիւր տոլար հարիւր հազարի՞ն տեղ։

—Այո՛, պատասխանեց Իզիսորիս։ Ի՞նչ ընեմ, դիպուածին վրայ յոյս դնել չեմ սիրեր և հարիւր տոլարը, զոր անմիջապէս պիտի վճարէք ինծի, աւելի նախամեծար կը համարեմ։

Հարրիս Ռիմպէլ գրպանէն հարիւր տոլար հանեց և տուաւ այս խելացի մարդուն, որ 100,000 տոլարի խոսամ, նագիրը պատռեց կատ կատ ըրաւ։

Լրաբերը Սանդա Ֆէի մեծ փողոցէն օրարշաւ մեկնեցաւ բարի համբորդութեան ազմկալի մարթանքներու մէջ։ Այս անգամ անշուշտ, նոր կառապանը, ի հարկին, նաւազ փիլիսոփայ պիտի ելնար քան իր ընկերը։

Եւ երբ Իզիսորիսի հարցուցին թէ ինչո՛ւ առանց օրաշում մը տուած էր, պատասխանեց,

—Հարիւր տոլարը հարիւր տոլար է։ Ցեսոյ՝ վստահութիւն չունէի։ Մարդ մը որ չա՞ս վստահ է իր վրայ։

ԺԱ.

ՕՎԻՍՕ ՖՕԼԻԻ ԱՀՈՒԴՈՂԸ

Լիսի Ուէկ հինգերորդ մեկնողը պիտի ըլլար։ Հեռեւաբար ինը օրեր պիտի անցնէին Մաքս Ռէալի և իր մեկնումներուն միջոցին։ Որքան անհամբերութեամբ անցուց այս անվերջանալի չարաթը, կամ, ճիշդը ըսելու համար, Օվիսա Ֆօլի անցուց Լիսի Ուէկի տեղ։ Այս վերջինը չէր յաջողեր հանդարտեցնել զայն։ Այլեւս ո՛չ կերակուր կ'ուտէր, ոչ կը քնանար։ Մեկնումի պատրաստութիւնները կանուխէն տեսնուած էին և երկու օր եւաքը Օվիսա Ֆօլի ստիպած էր Լիսի Ուէկը որ ընկերանայ իրեն մինչեւ Օսթդօրիսմի օրորը, ուր քուեանները երկրորդ անգամ պիտի նետուէին ահագին բազմութեան մը ներկայութեան։ Ցեսոյ քուեաներու երրորդ և չորրորդ նետուածքներուն արդիւնքը հռչակուեցաւ։ Մայիս 5ին և 7ին։ 48 ժամ ևս ու բաւար պիտի վճռէր երկու բարեկամներուն ճակատագիրը, վասն զի երբեք իրարմէ չէին բաժնուեր և գրեթէ մէկ անձ կը կազմէին։

Սակայն պէտք էր սպասել։ Օվիսա Ֆօլին էր որ անհամբերութիւն ցոյց կուտար և Լիսի Ուէկ խոհեմ ու ողջամիտ մեծարի մը դերը առած էր, որուն երբեք մարկ ընել չեն ուզեր։

Աւելորդ է ըսել որ Մր. Մարլայ Ֆիլիսի կողմէ դեր-արկղալին և տուգ վաճառորդներին չնորհուած արձակուրդը սկսած էր Ապրիլ 16ին, այսինքն կատակերգին ընթերցման յաջորդ օրը։ Ուստի երկու օրիորդները ալեւս Մէտիսոնն Սգրէդի վաճառատունը չէին երթար։ Ասիկա սակայն մտահոգութիւն կրնար պատճառել իմաստուն անձի մը վասն զի վերջապէս, երբ իրենց բացակայութիւնը չարաքներ ու ամիսներ տեւէր, վարպետը կրնար այլեւս տունն զուրկ մնալ իրենց ծառայութիւններէն։

—Աղէկ չըրինք, կը կրկնէր Լիսի Ուէկ։

—Որչու